

तिथि - 22 नवम्बर- 26 नवम्बर
कक्षा - सप्तमी
विषय - संस्कृत

कालान्श - 1

उपविषय - शब्द रूपाणि धातु रूपाणि च

सहायक सामग्री - ई पाठ - पाठ्यपुस्तिका

शिक्षण अधिगम - प्रस्तुत पाठ द्वारा धातु रूपों एवं शब्द रूपों के प्रयोग से छात्रों का परिचय होगा। छात्र धातु रूपों एवं शब्द रूपों के नियमों द्वारा वाक्यों में उनका प्रयोग करने में सक्षम होंगे।

(ख) इकारान्त पुल्लिङ्ग

मुनि

विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	मुनिः	मुनी	मुनयः
द्वितीया	मुनिम्	मुनी	मुनीन्
तृतीया	मुनिना	मुनिभ्याम्	मुनिभिः
चतुर्थी	मुनये	मुनिभ्याम्	मुनिभ्यः
पंचमी	मुनेः	मुनिभ्याम्	मुनिभ्यः
षष्ठी	मुनेः	मुन्योः	मुनीनाम्
सप्तमी	मुनौ	मुन्योः	मुनिषु
संबोधनम्	हे मुने!	हे मुनी!	हे मुनयः!

(ग) उकारान्त पुल्लिङ्ग
साधु (सज्जन)

विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	साधु	साधू	साधवः
द्वितीया	साधुम्	साधू	साधून्
तृतीया	साधुना	साधुभ्याम्	साधुभिः
चतुर्थी	साधवे	साधुभ्याम्	साधुभ्यः
पंचमी	साधोः	साधुभ्याम्	साधुभ्यः
षष्ठी	साधोः	साध्वोः	साधूनाम्
सप्तमी	साधौ	साध्वोः	साधुषु
संबोधनम्	हे साधो !	हे साधू !	हे साधवः !

BBPS, PITAI

4. अस् (होना)

लटलकार (वर्तमान काल)

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमः पुरुषः	अस्ति	स्तः	सन्ति
मध्यमः पुरुषः	असि	स्थः	स्थ
उत्तमः पुरुषः	अस्मि	स्वः	स्मः

लङ्लकार (भूतकाल)

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमः पुरुषः	आसीत्	आस्ताम्	आसन्
मध्यमः पुरुषः	आसीः	आस्तम्	आस्त
उत्तमः पुरुषः	आसम्	आस्व	आस्म

लृटलकार (भविष्यत् काल)

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमः पुरुषः	भविष्यति	भविष्यतः	भविष्यन्ति
मध्यमः पुरुषः	भविष्यसि	भविष्यथः	भविष्यथ
उत्तमः पुरुषः	भविष्यामि	भविष्यावः	भविष्यामः

लोटलकार (आज्ञार्थक)

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमः पुरुषः	अस्तु	स्ताम्	सन्तु
मध्यमः पुरुषः	एधि	स्तम्	स्त
उत्तमः पुरुषः	असानि	असाव	असाम

विधिलिङ् (चाहिए के अर्थ में)

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमः पुरुषः	स्यात्	स्याताम्	स्युः
मध्यमः पुरुषः	स्याः	स्यातम्	स्यात्
उत्तमः पुरुषः	स्याम्	स्याव	स्याम